

Linköpings universitet
Rektor

Luntmakargatan 13, Box 7851,
SE-103 99 Stockholm, Sweden
Tfn/Phone: +46 8 563 085 00
Fax: +46 8 563 085 50
hsv@hsv.se, www.hsv.se

Jana Hejzlar
08-563 088 19
jana.hejzlar@hsv.se

BESLUT
2010-06-21
Reg.nr 641-3752-09

Uppföljning av ifrågasatta examenstillstånd för kandidatexamen i möbeldesign, möbelsnickeri, möbelkonservering respektive möbeltapetsering, vid Linköpings universitet, Carl Malmsten – Furniture studies

Högskoleverket har inte längre anledning att ifrågasätta examenstillstånden för ovanstående utbildningar vid Linköpings universitet.

Ärendets hantering

I samband med den nationella utvärderingen av det konstnärliga området 2006/07 beslöt Högskoleverket 2007-05-09 att ifrågasätta examenstillstånden för kandidatexamen i möbeldesign, möbelsnickeri, möbelkonservering samt möbeltapetsering. En utdragen anställningsprocess och flytt till nya lokaler har försenat uppföljningen och beslutet.

Följande sakkunniga utsågs i mars 2010 att bistå Högskoleverket i uppföljningen av detta ärende: Johnny Friberg, programansvarig för designutbildningen vid Göteborgs universitet/HDK, Rolf Hermansen, professor emeritus och f.d. rektor vid Konsthögskolan i Bergen, Norge, Kathrin Hinrichs Degerblad, konservator, Riksantikvarieämbetet, Barbro Schaffer, tidigare lektor vid Stockholms universitets konstvetenskapliga institution samt Arne Svensson, tekniker vid Göteborgs universitet/HDK.

Bedömningen baseras både på det skriftliga material som Linköpings universitet lämnat till Högskoleverket 2008-06-26, 2009-06-25, inklusive begärda kompletteringar, och på det platsbesök som gruppen, utom Arne Svensson, genomförde den 4 maj 2010. De sakkunnigas yttrande bifogas.

Bedömning

Bedömningen har gjorts utifrån de krav som ställs i högskolelagen och högskoleförordningen och utifrån de bedömningsgrunder som Högskoleverket har utarbetat. De sakkunniga bedömer att Linköpings universitet har förutsättningar att säkra att de ovan nämnda programmen svarar mot de allmänna målen för

högskoleutbildning samt mot de fordringar som anges i högskoleförordningen för kandidatexamen.

Beslut

Högskoleverket har inte längre anledning att ifrågasätta examenstillstånd för kandidatexamen i möbeldesign, möbelsnickeri, möbelkonservering respektive möbeltapetsering vid Linköpings universitet.

En uppföljning av programmets kursplaner och lärarnas tid för forskning/konstnärligt utvecklingsarbete samt annan kompetensutveckling ska genomföras inom ramen för den kommande utvärderingscykeln.

Beslut i detta ärende har fattats av universitetskanslern Anders Flodström efter föredragning av utredaren Jana Hejzlar i närvaro av huvudsekreteraren Lena Adamson, informationschefen Eva Ferndahl och avdelningschefen Magnus Hjort.

Anders Flodström

Jana Hejzlar

Kopia till:

Utbildningsdepartementet

De sakkunniga

Uppföljning av ifrågasatta examenstillstånd för kandidatexamen i möbeldesign, möbelsnickeri, möbelkonservering respektive möbeltapetsering vid Linköpings universitet, Carl Malmsten – Furniture studies

Yttrande

I samband med den nationella utvärderingen av det konstnärliga området 2006/07 beslöt Högskoleverket 2007-05-09 att ifrågasätta examenstillstånden för kandidatexamen för de fyra ovanstående utbildningarna. Följande sakkunniga utsågs att bistå Högskoleverket i uppföljningen av detta ärende: Johnny Friberg, programansvarig för designutbildningen vid Göteborgs universitet/HDK, Rolf Hermansen, professor emeritus och f.d. rektor vid Konsthögskolan i Bergen, Norge, Kathrin Hinrichs Degerblad, konservator, Riksantikvarieämbetet, Barbro Schaffer, tidigare lektor vid Stockholms universitets konstvetenskapliga institution samt Arne Svensson, tekniker vid Göteborgs universitet/HDK.

Bedömningen baseras både på det skriftliga material som Linköpings universitet lämnat till Högskoleverket 2008-06-26, 2009-06-25, inklusive begärda kompletteringar, och på det platsbesök som gruppen, utom Arne Svensson, genomförde den 4 maj 2010. Vid platsbesöket intervjuades representanter för universitetets och den tekniska fakultetens ledning, prefekten och programledningen, studenter och lärare.

Skälen till Högskoleverkets ifrågasättande av examenstillstånd, liksom en del andra kritiska synpunkter framförda i utvärderingsrapporten (Högskoleverkets rapport 2007:27 R), tas upp i texten nedan. Dessutom kommenteras de bedömningsgrunder och kriterier för prövning av examenstillstånd som verket tillämpar sedan 2008.

Bakgrund

Skäl till ifrågasättandet av examenstillstånden

På basis av bedömargruppens yttrande ifrågasatte Högskoleverket examenstillstånden med nedanstående motivering.

De tre hantverksinriktade programmen saknar den reflektion, samtidsorientering, fria gestaltning och de teoretiska referensramar som krävs av en konstnärlig högskoleutbildning, och det designinriktade programmet saknar tillräckligt ämnesdjup.

Carl Malmsten – Centrum för Träteknik & Design (Furniture studies) – har otillräckliga förutsättningar att bedriva utbildning på högskolenivå, något som

Linköpings universitets interna kvalitetssäkringssystem varken uppmärksammat eller åtgärdat.

Processen fram till uppföljningen

Linköpings universitet övertog den 1 juli 2000 huvudmannskapet för utbildningarna som sedan 1930 bedrivits vid Carl Malmstens skola i Stockholm. I samband med detta har de tidigare tvååriga hantverksutbildningarna förlängts till treåriga kandidatutbildningar.

Efter det att examenstillstånden ifrågasatts framförde Linköpings universitet i samtal med Höskoleverkets tjänstemän att universitetet inte avsåg att ansöka om tillstånd att utfärda konstnärliga examina. Utbildningarna skulle även framöver leda till en generell examen men utformas så att de i varierande grad vilade både på vetenskaplig och på konstnärlig grund samt på beprövad erfarenhet.

I den redovisning av vidtagna åtgärder som lämnades in i juni 2008 har den vetenskapliga grunden förstärkts men förstärkningen av den konstnärliga grunden, främst för designutbildningen, befann sig i planeringsstadiet. Utlysningen av de konstnärliga professurerna skulle ske efter sommaren. En ny byggnad skulle byggas med hjälp av en donation. Höskoleverket beslöt därför att uppskjuta uppföljningen med ett år.

I juni 2009 lämnade universitetet en ny redovisning för vidtagna åtgärder. Den nya byggnaden skulle vara klar för inflyttning inför höstterminens start och professurerna var under tillsättning. De tre konstnärliga professorerna skulle hålla sina provföreläsningar i februari 2010. Uppföljningen genomfördes därför först under våren samma år.

Utbildningarnas karaktär

Generella utgångspunkter

Enligt högskolelagen ska all högskoleutbildning vila på vetenskaplig eller konstnärlig grund och beprövad erfarenhet. Den beprövade erfarenheten kan endast utgöra ett komplement till de två förstnämnda grunderna. Samtidigt kan en utbildning stå på ett, två eller tre ben och i olika omfattning, vilket bör återspeglas i dess mål, innehåll och lärarresursens sammansättning.

När det konstnärliga området utvärderades 2006/07 var det viktigt att hitta kriterier för vilka utbildningar, förutom de ursprungliga långa konstnärliga utbildningarna som blev en del av högskolesektorn 1977, som skulle utvärderas. Därför genomfördes en omfattande kartläggning av dåvarande utbud av utbildningar som ledde till minst kandidatexamen och tillämpade urval till samtliga platser baserat på intagningsprov/portfolio. Enligt den då gällande texten i högskoleförordningen kunde varje lärosäte själv bestämma om utbildningen var i så hög grad konstnärlig att det krävdes särskilda förutsättningar hos de sökande att detta urvalsförfarande var berättigat. I och med att nya examina för det konst-

närliga området trädde ikraft 2007 skrevs förordningen om så att endast de utbildningar som leder till konstnärliga examina får tillämpa denna urvalsform utan särskilt tillstånd.

Linköpings universitet har den 26 mars 2007 ansökt hos Högskoleverket om tillstånd att även fortsättningsvis tillämpa det ovan nämnda urvalet till samtliga program och platser som erbjuds vid Carl Malmsten – Furniture studies (CM). Ansökan har beviljats (regnr 83-126-07).

Utbildningarnas karaktär enligt Linköpings universitet (LiU)

Med anledning av att utbildningarna skulle leda till generella examina men innehållsmässigt ha en så kallad kombinationskaraktär, begärde vi att universitetet skulle lämna en särskild redovisning för hur den vetenskapliga (V) respektive konstnärliga (K) grunden samt den beprövade erfarenheten (B) tillgodoses i samtliga kurser inom de fyra programmen. Av detta material framgår följande:

Högskolepoäng i procent av de totala 180 högskolepoängen (hp)

	V	K	B	Totalt
Design	48,6	46,4	5,0	100
Snickeri	59,7	19,7	20,6	100
Tapetsering	61,1	18,3	20,6	100
Konservering	76,4	8,6	15,0	100

Högskolepoäng i respektive program och årskurs i procent

	Åk 1			Åk 2			Åk 3		
	V	K	B	V	K	B	V	K	B
Design	48	40	12	60	37	3	37,5	62,5	
Snickeri	48	23	28	66	22	13	66	14	20
Tapetsering	57	17	27	57,5	24	18	69	14	17
Konservering	63	12	25	90		10	84	4	10

Den egna klassificeringen överensstämmer väl med det uttalade syftet att den konstnärliga grunden ska vara starkast i designprogrammet och öka mot slutet av utbildningen medan den vetenskapliga grunden ska dominera på motsvarande sätt i de andra tre programmen. De kursansvariga lärarna för de programgemensamma kurserna om totalt 74 hp är huvudsakligen vetenskapligt meriterade. Tyngden i respektive grund ökar mot slutet av utbildningen, vilket huvudsakligen sker genom klassificeringen av de stora kurserna som ges under det sista året, enligt nedan:

	Praktik (12/30 hp)	Examensarbete (16 hp)
Design	2 hp V + 10 hp K	3 hp V + 13 hp K
Snickeri	8 hp V + 4 hp B	14 hp V + 2 hp K
Tapetsering	8 hp V + 4 hp B	14 hp V + 2 hp K
Konservering	24 hp V + 6 hp B	16 hp V

Den i vissa fall utpräglade tyngdpunkten på vetenskapliga grunden motiveras av universitetets egen definition av ”handburen kunskap som skapar sin egen praktiska vetenskap”. Denna definition gör enligt vår mening de kompetenta hantverkslärarna en björntjänst och förringar hantverkets betydelse i utbildningarna. I mötet med ledningen fick vi dessutom intrycket att ambitionen att integrera teknikdesign med estetisk design i hög grad utgår från ett ingenjörsperspektiv. Fastän utbildningen har fått en större vetenskaplig tyngd saknar vi i alla program inslag av naturvetenskap med inriktning på materialets åldringsegenskaper och hållbarhet.

Lärreresurs

Generella utgångspunkter

Den vetenskapliga grunden bärs upp av disputerade lärare som inom sin tjänstgöring har utrymme för forskning och kompetensutveckling. Dessa lärare, vanligtvis lektorer och professorer, har blivit utsedda i konkurrens efter en sakkunnigprövning. Den konstnärliga grunden bärs upp av lektorer och professorer prövade på motsvarande sätt på basis av konstnärliga meriter och dessa lärare ges också tid att ägna sig åt konstnärligt utvecklingsarbete eller konstnärlig forskning. Detta innebär inte att all undervisning ska genomföras av endast dessa lärarkategorier men de garanterar att innehållet i kurser/kursmoment och kurslitteratur/annat lärandematerial motsvarar de krav som ställs på en högskolemässig utbildning även då den genomförs av adjunkter eller gästlärare.

Beprövad erfarenhet innebär inte att den nödvändigtvis är lång, inte heller att den består av tyst eller handburen kunskap eller något som manifesteras i en mästare-lärlingtradition. Den beprövade erfarenheten ska vara dokumenterad och därmed kunna prövas. Först därefter bidrar den till att skapa ny kunskap som är tillgänglig för alla och som andra kan bygga på. Detta kan till exempel utexaminerade sjuksköterskor åstadkomma efter några års praktisk verksamhet genom en vidareutbildning på magister- eller mastersnivå. Hantverkslärarna saknar eller har ringa utbildning av vetenskaplig karaktär men är oftast själva yrkesverksamma och skapar produkter som är en utmärkt början till att få sitt praktiska kunnande och sin erfarenhet att bli en beprövad sådan. Vi återkommer till detta under avsnittet om utbildningsmiljö.

Lärarkapacitet och kompetens vid CM

I utbildningen medverkar 23 lärare, i en omfattning som motsvarar drygt 8 heltidsekvivalenter, samt ett antal externa gästlärare. Det totala antalet studenter varierar något mellan åren och motsvarar i nuläget 67 helårsstudenter. Lärarkapaciteten är således god. Eftersom de programgemensamma kurser som ges för respektive årskurs är ganska många medger den befintliga lärarkapaciteten mycket täta lärar- och handledarkontakter i de övriga kurserna, vilket är ett kvalitetstecken i denna kategori av utbildningar.

De vetenskapligt skolade lärarna anlitas, med undantag av en professor, från institutionerna i Linköping. De är totalt nio stycken och deras tid i utbildningen motsvarar cirka tre heltidsekvivalenter. De sju lärare som enligt redovisningen har anställts på konstnärliga meriter medverkar också i utbildningen med motsvarande tre heltidsekvivalenter. Även de övriga lärarna, som till stor del står för den beprövade erfarenheten (enligt en mindre strikt definition än den i texten ovan), undervisar motsvarande cirka tre heltidsekvivalenter.

Med hänsyn till kursklassificeringen borde den vetenskapliga kompetensen starkt förstärkas på bekostnad av främst den beprövade erfarenheten, något som varken vi eller studenterna, som vi uppfattade det, vill stödja. I samtal med några av hantverkslärarna framgick att de var mycket öppna för att dokumentera erfarenheterna från både den egna yrkesverksamheten och tiden som lärare i hantverk skriftligt eller på annat sätt och att de inte saknade goda idéer för att förverkliga detta.

Samtliga lärare har tid avsatt för forskning, konstnärligt utvecklingsarbete eller annan kompetensutveckling. Tiden är dock för tillfället mycket olika fördelad både mellan lärare i samma anställningskategori och mellan olika kategorier. Det är därför mycket positivt att man från och med i år tänker planera detta utrymme inte för ett år i taget utan för treårsperioder. Vi vill även starkt rekommendera en särskild satsning på hantverkslärarna och lärarna anställda på konstnärliga meriter.

Utbildningsmiljö

Utbildningsmiljön vid CM är liten och geografiskt isolerad från universitetet. Det är därför en stor utmaning att skapa förutsättningar för ett kritiskt och kreativt/reflekterande förhållningssätt genom att erbjuda utbildning i en forskande/konstnärligt utvecklande miljö.

Varje år antas ett tiotal studenter till design- respektive snickeriprogrammet. Söktrycket, senast cirka tre förstahandssökande per plats, är gott, men dock lägre än till andra designutbildningar på grundnivå. Årligen kan upp till sex sökande antas till tapetserings- respektive konserveringsprogrammet och till dessa utbildningar fanns de senaste åren cirka en förstahandssökande per plats, vilket är bekymrande. Ambitionen att öka satsning på marknadsföring av just dessa program framfört vid platsbesöket vill vi varmt stödja. De antagna studenterna har goda förkunskaper och deras genuina intresse, arbetsvilja och engagemang ger ett positivt bidrag till en god utbildningsmiljö.

Lärarna som kommer upp från Linköping, bedriver undervisning i varierande omfattning; de flesta motsvarande 0,1 – 0,3 heltidsekvivalenter, endast tre i en omfattning av halvtid. Det är därför svårt för oss att bedöma i hur stor utsträckning de vistas i Stockholm och hur den forskning som de bedriver i sina respektive discipliner är synlig för studenterna. När det gäller lärarna verksamma huvudsakligen eller uteslutande vid CM gäller det som ovan påpekats att skapa en tydlig strategi för deras kompetensutveckling samt konstnärligt utvecklingsarbete/forskning. Det forum som sedan hösten 2009 anordnar seminarier för universitetets lärare och forskare inom humaniora, kultur och estetik från samtliga campus är ett lovvärt initiativ.

I våra samtal nämndes kontakter med Göteborgs universitets konstnärliga fakultet och Konstfack. Ur geografisk synpunkt är Konstfack särskilt intressant för studenterna och lärarna som huvudsakligen är verksamma i Stockholm. Dessa kontakter vill vi varmt uppmuntra. Det är också positivt att de konstnärliga professorerna deltog i det seminarium som nyligen anordnades av den nationella forskarskolan i design. Det inledda samarbetet med den danska konservatorsutbildningen på mastersnivå bör kunna fördjupas och ett ökat samarbete med konservatorsutbildning och konserveringsverkstäder i Sverige är också önskvärt.

Infrastruktur

Enligt universitetets ledning är ekonomin säkrad för tio år framöver genom donation och motprestationer från Linköpings universitet. Av den totala utbildningsvolymen kan för tillfället 50 platser finansieras av den s.k. designpengen, vilken fördelas olika mellan programmen. Resterande finansiering verkar bygga på en lägre teknikpeng.

Från hösten 2009 bedrivs verksamheten i nya lokaler på Lidingö. Flytten har enligt både studenter och lärare varit ett lyft ur många aspekter för hela utbild-

ningsmiljön. Den fysiska miljön är mycket god. Ändamålsenliga studentarbetsplatser samt väl utrustade verkstäder gynnar laborativt arbete med nutida teknik. Studenterna inom konserveringsprogrammet är dessutom nöjda med möjligheterna att genomföra laborationer och tester i Linköping. Samarbete med analyslaboratorier med erfarenhet av åldrat material är att rekommendera.

Biblioteket är under uppbyggnad. I huset finns även ett särskilt forskningsrum och en fullutrustad forskningsverkstad står på önskelistan.

Utbildningens utformning

Styrdokument, kursinnehåll och progression

Kvaliteten på kursplanerna varierar varför den aviserade översynen är en korrekt åtgärd. För vissa av de programgemensamma kurserna är lärandemålen ganska lågt ställda men oftast adekvat detaljerade. Vissa brister kan vara ett resultat av att de relativt många programgemensamma kurserna innebär kompromisser för att kunna passa alla.

I kursplanernas kursmål för de två kurserna i Stilhistoria och kursen i Möbelhistoriska arketyper, som tillsammans omfattar hela 20 av de 74 högskolepoängen i den gemensamma delen, förekommer verb som *beskriva*, *redogöra för* medan uttryck som *reflektera över* och *källkritiskt granska* saknas helt. Samtidigt upplevde studenterna vi träffade att det i dessa kurser gavs stort utrymme för just källkritik och reflektion. För de tre hantverksutbildningarna känns fokuseringen på äldre historia adekvat, för designutbildningen behövs mer av nutidsperspektiv knutet till hela konstbegreppet. Progressionen mellan Stilhistoria I och Stilhistoria II är otydlig. Kurserna är strukturerade efter kronologi och det estetiskt vetenskapliga inslaget i utbildningen tycks inte ligga i linje med dagens estetiska forskning.

I kursen Möbelmaterial och tillverkningsstekniker (6 hp) tycks endast textilt och träbaserat material ingå. En grundläggande orientering om miljökonsekvenser vid materialval, i synnerhet när det gäller ytbehandling, bör ingå. I den efterföljande kursen Materiallära (6 hp) finns däremot en materialbredd och även miljömässiga aspekter på materialfrågan. Därmed blir även progressionen inom fältet tillgodosedd.

Kurserna i visuell kommunikation och gestaltning (6+6 hp) har en genomtänkt struktur. Det leder till att målet att studenten får tillägna sig ”olika visualiseringstekniker för att kunna formulera sina konstnärliga idéer, frågeställningar och uttryck” kan uppnås. Det förefaller vara tvådimensionell visualisering i projektarbeten som står i fokus. Progressionen mellan de två kurserna verkar rimlig. En rekommendation att stärka inslaget av den fria gestaltningen kopplat till tredimensionellitet är ändå berättigad. En tydligare vinkling kan med fördel läggas på studier i visuell fenomenologi. Ett motiv för detta är att just fenomenologisk kunskap och erfarenheter utgör de viktigaste byggstenarna i alla

visuella konstformer. Slutligen konstaterar vi att även i målen för dessa kurser saknas begreppet samtid. Lärandemålet som avser att täcka gestaltningens historia stannar vid modernismen.

För kursen i vetenskapsteori och forskningsmetodik saknas tydlig koppling mellan lärandemålen och beskrivningen av kursens innehåll. Den erbjuds under den sista terminen och ska ge studenterna en tydlig input vid genomförandet av examensarbetet, för vissa även arbeten avsedda för gesällprov. Själva gesällprovet tillhör en gammal ordning där förhållandet mästare-lärling stod i fokus. Vissa kriterier för bedömning av provet liknar kriterier för bedömning av examensarbete trots att bedömningen av provet görs av branschen, vilket kan skapa problem i mötet mellan tradition och vetenskaplig grund.

Kursplanerna för de programspecifika kurserna är något bättre vad gäller lärandemål och beskrivning av kursernas innehåll. Samtidigt kan det i vissa fall vara svårt att finna stöd för i vilken grad utbildningen vilar på vetenskaplig/konstnärlig grund och därmed ger tillräckligt utrymme för ett analytiskt/reflekterande förhållningssätt. I snickeriinriktningen tycks det finnas ett analytiskt sätt i förhållande till artefakter och material. Av kursplanerna och intervjuerna att döma bör dock det kritiska och analytiska förhållningssättet i förhållande till omvärlden utvecklas. Inom konserverings- och tapetseringsinriktningen kopplas ett forskande tillvägagångssätt på ett naturligt vis till utbildningen. Båda inriktningarna skulle kunna utnyttja flera gästlärare gemensamt för att ge studenterna bättre möjlighet att se möbelen som helhet, oavsett vilket material som ingår.

Problematiskering av konstbegreppet, fokusering på 1900-talshistoria och samtid och därigenom koppling till yrkesrollen som designer bör ta större plats i designinriktningen, inte minst därför att detta ges för lite utrymme i de gemensamma kurserna. Möjligen sker detta i samtal mellan studenter och handledare utan att det syns i de skrivna dokumenten. Noggrannhet, hållfasthet och materialval är självklara ingredienser men andra aspekter på begreppet hållbar utveckling än miljöhänsyn och fysisk hållbarhet över tiden bör också få utrymme. Progressionen i inriktningskurserna ser bra ut på pappret men det är oklart om och hur andra synsätt på metoder, associerande, fabulerande osv. introduceras vid sidan om metodiken från ingenjörutbildningen i projekten. Det finns en tydlig progression mellan de tre programspecifika kurserna i snickeriutbildningen. Komplexiteten i delmomenten ökar efter hand, vilket är fullt rimligt och balansen mellan teoretiska/dokumenterade inslag och rent praktiska färdigheter förefaller väl avvägd. Både i design- och snickeriutbildningen läggs dock tonvikten på möbelen som objekt och för lite på möbelen som integrerad del i den rumsliga gestaltningen. Ett ökat inslag av det senare är något vi starkt rekommenderar.

Konserverings- och tapetseringsinriktningskurserna har ett bra upplägg med successivt ökande svårighetsgrad. Materialanalyser och åldringsegenskaper skulle med fördel kunna presenteras redan under det första året. Med tanke på det låga studentantalet skulle inriktningarna konservering och tapetsering gagnas av

en större samverkan eller samundervisning. Ambitionen att öka satsningen på bevarandet av stoppningar är mycket lovvärd. På senare år tycks också intresset för utvärdering av konserveringsmaterial och metoder ha ökat. Den utvecklingen bör uppmuntras. Ett större ömsesidigt utbyte med LiU är önskvärt då t.ex. erfarenheter av åldrande objekt kan ge värdefull input till nytillverkning.

Undervisning, litteratur och examination

Undervisningsformerna varierar och i relativt många kurser förekommer tät och även individuell handledning, vilket är positivt. Dessa former för undervisning och handledning främjas utan tvekan av den nya fysiska miljön.

I kursplanerna anges främst huvudlitteratur, vilket för vissa kurser innebär ett icke självklart val med utgångspunkt i kursens mål eller beskrivning eller i syfte att ge fördjupat perspektiv. För andra kurser kan huvudlitteraturen bestå av uppslagsböcker och handböcker, vilka vanligtvis uppfattas som referenslitteratur som brukar finnas på bibliotekens referenshyllor. Begreppen valbar litteratur och referenslitteratur är ibland otydliga, liksom vilken funktion denna del av litteraturen har för kursens innehåll, examination och därmed även måluppfyllelse.

Kvaliteten på kriterierna för betygssättning varierar mellan kurserna. Kriterierna för de graderade betygen för programspecifika kurser inom snickeri utgör ett gott exempel. Dessa möjliggör att studenterna redan innan kursen startar kan förhålla sig till de krav som följer på respektive betyg. Extremt svårtolkade är kraven för de olika betygsgraderna i den gemensamma kursen Ekonomisk grundkurs och företagsutveckling. Systemet med minuspoäng och kravet för godkänt, minst 9 högskolepoäng av 60, kan knappast anses vara högskolemässigt.

Det skapar problem att flera olika betygssystem tillämpas inom programmen. Inom vissa kurser kan studenten endast uppnå betyget godkänt, inom andra även väl godkänt. Även sifferbetyg förekommer och innebär en ytterligare differentiering av skalan. Studentens prestation kan knappast utan omfattande förklaringar förstås av utomstående i Sverige eller utomlands.

Vi vill även påpeka att det är en viktig kvalitetsaspekt att handledare och examinators inte är samma person vid bedömning av projekt och examensarbeten.

Sammanfattande bedömning

På basis av genomgången av det inskickade underlaget samt platsbesöket anser vi att Linköpings universitet har åstadkommit mycket om än i något långsamt tempo. Efter platsbesöket som innehöll både givande samtal och möjlighet att få se några av årets examensarbeten kan vi konstatera att verkligheten är bättre än pappersunderlaget. Institutionen präglas av seriositet och en samstämmig syn på vad man vill uppnå. Den planerade översynen av kursplanerna är nödvändig, liksom skapande av mer enhetliga kriterier för examination och betygssättning. I dagsläget är det uppenbart att det är lärarna som kommer från olika traditio-

ner tillåts äga frågan. Trots detta anser vi att utbildningarna ger studenterna goda förutsättningar att nå examensmålen.

Universitetet måste bejaka den hantverksmässiga kompetens som är Malmstens styrka och ge hantverkslärarna möjlighet att dokumentera den och få den prövad. Den vetenskapliga kompetensen behöver kompletteras med relevanta specialiseringar, särskilt för konserverings- och tapetseringsinriktningar när det gäller materialens åldringsegenskaper och nedbrytningsprocesser. Detta kan med fördel ske med hjälp av externa lärare från nordiska konservatorsutbildningar.

Det har skett en betydande uppryckning när det gäller den konstnärliga kompetensen och nyrekryteringar bäddar för en positiv utveckling för hela miljön. Möjligen behövs fler externa lärare för designinriktningen som tillsammans med de befintliga lärarna arbetar med en problematisering av designrollen och visar på alternativa verkningsområden. Det är viktigt att designlärarna uppmuntrar studentprojekt av undersökande karaktär i ännu större utsträckning än idag. Med detta menar vi inte undersökande av materialet trä eller någon produktmetod, utan ett konstnärligt förhållningssätt med undersökande av kontext och uttryck. Utnyttja möjligheten som nu finns just vid CM för att vidareutveckla en annorlunda möbeldesignutbildning med en stark förankring i hantverk och ett vetenskapligt förhållningssätt.

Prioritera en för utbildningarna ändamålsenlig långsiktig strategi i syfte att skapa en tydlig forskande/konstnärligt utvecklande miljö. Utnyttja i detta arbete inte minst studenternas lust att utforska, testa och experimentera med tillåtelse ”att göra fel” som ett nödvändigt bidrag till att utveckla sitt hantverk och skapande.

Det är viktigt att profilera sig gentemot Konstfack och HDK vid Göteborgs universitet. Den miljön som en samlokalisering av design, snickeri, tapetsering och konservering kan ge och interaktionen dem mellan, kan skapa en unik profil både i Sverige och internationellt.

Vi bedömer därför att Linköpings universitet bör få behålla examenstillstånd för dessa utbildningar.

För bedömargruppen den 9 juni 2010

Rolf Hermansen

